

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism¹ i Skärholmen Augusti 2017

stockholm.se

¹ Kommittédirektiv 2014:103 En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism

Sammanfattning

Stockholms stad beslutade i maj 2016 om stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism. En av flera åtgärder i riktlinjerna är att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner. I Skärholmen ingår arbete mot våldsbejakande extremism som ett prioriterat område i den samverkansöverenskommelse som slutits med lokalpolisområde Skärholmen.

I Skärholmens lokala handlingsplan ringas problemområdet våldsbejakande extremism in med lägesbild och förvaltningens beredskap att arbeta mot fenomenet. Eftersom det är en lokal handlingsplan kommer den endast att omfatta åtgärder som förvaltningen äger rådighet över vilket bland annat innebär att stadsdelsområdets skolor och gymnasier är undantagna från handlingsplanen. Centralt för den lokala handlingsplanen är därmed att kunskapen ska integreras i alla verksamheter, men att fokus ligger på stadsdelens egen rådighet. I viss utsträckning redovisas dock aktiviteter där stadsdelsnämnden saknar egen rådighet. Genom samverkan och påverkan i form av initiativ och förslag riktade till andra bestämmande instanser är förhoppningen att förbättringar och förändringar ska kunna realiseras även inom områden där stadsdelen saknar egen bestämmanderätt.

Arbetet mot våldsbejakande extremism delas in i förebyggande och förhindrande och förhåller sig till de anvisningar som finns, både inom staden och nationellt. Vår lokala struktur för samverkan redovisas samt organisationens behov av utbildning/kompetensutveckling och samverkan för ett effektivt resursutnyttjande. Handlingsplanen revideras och följs upp inom ramen för ordinarie budgetarbete och genom samverkansöverenskommelsen med lokalpolisen.

Specifika rutiner för det praktiska samarbetet mot våldsbejakande extremism med utsedda kontaktpersoner och checklista över vad som ska göras och i vilken ordning behöver kompletteras. I en bilaga till handlingsplanen återfinns en sammanställning av ovan angivna befintliga aktiviteter/åtgärder. Förvaltningen vill understryka att våldsbejakande extremism har särskilt hög prioritet inom förvaltningens arbete för att förebygga kriminalitet.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning	5
Definitioner.....	5
Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige	6
Handlingsplan	7
Lokal lägesbild	8
Förebyggande arbete	9
Förhindrande arbete	11
Planerade insatser 2017	14
Samverkan.....	14
Utbildning	15
Rutiner runt våldsbejakande extremism	15
Uppföljning.....	17

Inledning

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 om stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism.² I enlighet med dessa inrättades en central samordnare för att koordinera stadens arbete. Den centrala samordnaren är placerad på stadsledningskontoret, avdelningen för välfärdsutveckling. Till sin hjälp har den centrala samordnaren utsedda samordnare i alla stadsdelsförvaltningar samt i social-, utbildnings-, idrotts-, kultur- och arbetsmarkandsförvaltningen. En av flera åtgärder som beskrivs i riktlinjerna är att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner.

Eftersom detta är en lokal handlingsplan kommer den endast att omfatta åtgärder som förvaltningen äger rådighet över vilket bland annat innebär att stadsdelsområdets skolor och gymnasier är undantagna från handlingsplanen. Centralt för den lokala handlingsplanen är därmed att kunskapen ska integreras i alla verksamheter, men att fokus ligger på stadsdelens egen rådighet.

Definitioner

Våldsbejakande extremism definieras som ideologier, rörelser och miljöer som bejakar och legitimerar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.³ Dessa rörelser accepterar inte en demokratisk samhällsordning. Våldsbejakande extremism kan ta sig skilda uttryck, från att trakassera, hota eller skada andra människor till att på olika sätt stödja, planera eller uppmåna andra att utföra ideologiskt motiverade våldshandlingar och terrorism.

Begrepp som används kring våldsbejakande extremism presenteras nedan.

Våldsbejakande – handlingar såsom att stödja, uppmåna till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak.

Extremism – rörelser, ideologier eller individer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning. Den grundläggande politiska normen, där politiska mål och samhällsförändringar kan påverkas genom politiken och uppnås genom demokratiska processer,

² Riktlinjer avseende stadens arbete mot våldsbejakande extremism, dnr 155-943/2015

³ Regeringens skrivelse, Åtgärder för att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism (2014/15:144).

accepteras inte. Extremism används också för att beskriva företeelser där individer använder extrema metoder för att förändra samhället i önskad riktning.

Radikalisering – Den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. De individer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer har nästan alltid genomgått en radikaliseringsprocess där det går att identifiera betydande likheter i radikaliseringsprocessen oavsett till vilken ideologi en person radikaliserats.

Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige

För närvarande finns, i enlighet med den nationella samordnarens definition, i huvudsak tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige: den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön, den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön och den våldsbejakande religiösa extremistmiljön. Därutöver finns ensamagerande extremister som motiveras till våldshandlingar av olika ideologier, men som inte tillhör nämnda grupper eller nätverk. Nedan beskrivningar är hämtade ur *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (ds 2014:4).

Autonoma miljön

Den autonoma miljön strävar efter ett klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet. Uppfattningen inom miljön är att dagens demokrati inte är tillfredsställande. Den enda styrelseformen som kan accepteras är ett självstyre från folket. Inom miljön hävdas att kapitalistiska drivkrafter har greppet om dagens samhälle och att detta utgör ett hinder för att uppnå idealsamhället – ett samhälle som är jämställt och klasslöst och där människor med olika ursprung och sexuell läggning ska kunna leva på lika villkor. Vissa sammanslutningar inom den autonoma miljön menar att ett nytt styrelseskick endast kan uppnås genom revolution.

Vit makt-miljön

Vit makt-miljön ser framför sig ett etniskt homogent samhälle där det inte förekommer inslag av andra kulturer. De menar att människosläktet kan delas in i raser och de ser negativt på invandring av människor som de inte räknar till den vita rasen. Synen på människosläktet som indelad i raser finns inom hela vit makt-miljön även om det varierar hur starkt detta lyfts fram. Uppfattningarna kan variera från föreställningen om ett raskrig där extremisterna är soldater, till en uppfattning om att olika raser ska få tillåtas existera i världen vid sidan av varandra så länge de olika

raserna inte blandas. Omvärlden förknippar ofta vit makt-miljön med den nationalsocialistiska ideologin och flera aktörer inom miljön har anammat denna (även om det inte gäller för samtliga i miljön).

Inom vit makt-miljön är en del av målet ett auktoritärt styre och det verkar finnas drivkrafter för tydlig struktur, ordning och totala lösningar. Sedan en tid präglas delar av vit makt-miljön av en utveckling där man oftare talar om kultur istället för ras. De använder benämningar som patriotism eller ”nationella rörelsen” för att beskriva sig själva.

Våldsbejakande religiös extremism

Den svenska våldsbejakande islamistiska miljön inspirerades övergripande av en salafistisk-jihadisk ideologi. Detta ideologiska paraply förenar både al-Qaida och Islamiska Staten (IS). IS är en utbrytarorganisation från al-Qaida och skillnaden dem emellan ligger närmast i att IS har en mer extrem syn på vilka de uppfattar som fienden. Enligt IS är alla som inte delar deras ideologi att betrakta som motståndare, vilket innebär att även muslimer som inte överensstämmer med gruppens övertygelser utmålas som fiender och utgör legitima måltavlor.

Gemensamt för dem båda är dock att ideologin motiverar attentat mot civila, dels enligt deras egen logik som svar på ockupation av muslimska länder och våld mot muslimer, dels som ett svar på upplevda kränkningar av islam.

Målet som beskrivs är att genom våld införa ett islamiskt styre (sharia) inom ramen för en domedagsprofetia. Det västerländska demokratiska styrelseidealet, kolonialismen och förhållanden som tillskrivs västvärlden anses ha fördärvat islam. Västvärldens sekularisering och sätt att leva görs då även till mål för angrepp från miljöns extremister.

I samband med inbördeskriget i Syrien och de spridningseffekter som följde i närliggande länder lyckades IS skickligt profitera på det maktvakuum som uppstod. Genom propaganda på social media attraherade gruppen många anhängare, och när de utropade sitt kalifat i juni 2014 ökade tillströmningen till en nivå som saknar historisk jämförelse. Idag beräknar säkerhetstjänster att drygt 5000 individer rest från Europa för att ansluta sig till gruppen.

IS har även uppmuntrat till att anhängare bör utföra attentat i sina hemländer – med de vapen de har att tillgå. Många av de terrorattentat som drabbat Europa sedan 2014 kan härledas till IS - antingen genom attentatspersoner som har haft direkt kontakt med terrororganisationen, eller som på något sett inspirerats av dess upprop och ideologi.

Handlingsplan

Övergripande inriktning som ska känneteckna stadens agerande för att motverka våldsbejakande extremism.

- Det demokratiska samhället ska värnas
- Arbetet ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- En stad som håller samman ska minska extremismens grogrund
- Kunskapen om våldsbejakande extremism ska öka i staden
- Stärkt central samordning och ökad lokal samverkan
- Samverkan med civilsamhället ska utvecklas ⁴

Samtidigt är det nödvändigt med förebyggande åtgärder på lokal nivå eftersom det är där som olika våldsbejakande extremistgrupper verkar. I kommunal verksamhet behöver kunskapen öka i dessa frågor för att kunna möta de problem och utmaningar som skapas av våldsbejakande extremistiska grupper och för att aktivt verka för demokratiska värderingar och alla människors lika värde och rättigheter.

För att det brottsförebyggande arbetet ska vara effektivt och framgångsrikt krävs att samtliga relevanta aktörer på lokal nivå samverkar i och bidrar till framtagande av problembilder och genomförande av åtgärder. På så sätt skapas förutsättningar för att arbeta målinriktat och utifrån ett helhetsperspektiv.

Den lokala handlingsplanen syftar till att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå.

Lokal lägesbild

Skärholmens stadsdelsnämnd ska tillsammans med Skärholmens lokalpolis ha aktuell kunskap om läget avseende våldsbejakande extremistiska rörelser. Lägesbilden kring våldsbejakande extremism har tagits fram tillsammans med lokalpolisen och andra berörda aktörer. Lägesbilden baseras till stor del på den enkät som konstruerats för ändamålet och skickats ut till verksamheter inom förvaltningen och till andra verksamma inom stadsdelsområdet.

Det underlag som polisen har tagit fram grundas på personer som är folkbokförda inom Skärholmen och som har ett känt samröre med någon av de tre extremistmiljöerna. Totalt rör det sig om ett fåtal individer.

Följande har framkommit i framtagandet av den lokala lägesbilden:

- det är framförallt religiös extremism som förekommer i stadsdelsnämndsområdet, vänsterautonom och högerextremism förekommer i mindre utsträckning
- majoriteten av de svarande i förvaltningens enkät har inte sett uttryck för våldsbejakande extremism. De som har sett

⁴ **Riktlinjer avseende stadens arbete mot våldsbejakande extremism**
April 2016

uppgger att det handlat om klotter, skadegörelse med högerextrem inriktning och religiös extremism enstaka tillfällen när föräldrar varit oroliga att deras barn skall åka iväg

- det behövs mer kunskap och en ökad medvetenhet om problematiken hos medarbetare i alla verksamheter, både inom staden och hos andra aktörer, för att personal ska kunna se tecken på och förekomst av extremism
- inrapporteringen i incident-rapporteringssystemet (IA) visar att medarbetare har låg kunskap om att de ska rapporterar in skadegörelse såsom klotter och klistermärken med extremistiska budskap och även otillåten påverkan med extremistiska förtecken
- statistik från stadens olika förvaltningar och bolag visar att det förekommer klotter företrädesvis med högerextrema budskap, dock i liten omfattning inom stadsdelsnämndsområdet.
- under första kvartalet 2017 har även en del vänsterautonomt klotter synts i Bredäng. Bredäng hade även skadegörelse på moskén i form av hakkors mm i november 2016.
- i incidentrapporteringssystemet har det under 2015 och 2016 inrapporterats högerextremistisk skadegörelse vid två tillfällen och rasistiska ord och hot vid fem tillfällen.
- förvaltning har kommit i kontakt en återvändare.
- ingen enskild individ har hittills vänt sig till förvaltningen och velat ha hjälp att hoppa av en extremistisk miljö

Skärholmens stadsdelsförvaltning ska tillsammans med polisen ha aktuell kunskap om läget avseende våldsbejakande extremistiska rörelser inom det egna stadsdelsnämndsområdet. Analysen genomförs inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen. Detta sker var 14:e dag.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete handlar bland annat om att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet. Hur normer kring kriminalitet och en våldsbejakande mansroll skapas och kan förändras är viktigt i detta. Insatserna handlar inte specifikt om radikaliserings och extremism, utan är generellt förebyggande och bedrivs redan i stadsdelarna – i förskolor och skolor, på mötesplatser för unga, inom socialtjänsten samt genom det arbete ideella organisationer utför.

Frågan om vad det är som gör att våldsbejakande extremistiska grupper växer fram i ett samhälle är mycket komplex. Generellt rör det sig alltid om samverkande faktorer. Inget enskilt förhållande kan tillskrivas skulden för att extremistmiljöer växer fram. En grundförutsättning för att enskilda personer inte ska dras till våldsbejakande extremistmiljöer är att barn och unga får en bra uppväxt, ges goda förutsättningar till bra resultat i skolan, en rik och meningsfull fritid och arbete eller sysselsättning. Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism ska vila på att det finns god tillit, jämlikhet och delaktighet i den enskildes närmiljö.

Att främja demokratin innebär t.ex. att verka för ett inkluderande samhälle där ingen känner sig utanför. Det kan handla om att motverka korruption och jäv eller att säkerställa den offentliga verksamhetens opartiskhet för att skapa tillit i samhället. Det kan också handla om undervisning i medie- och informationskunskap riktad mot barn och unga eller förebygga diskriminering och rasism.

Exempel på förebyggande arbete som finns inom stadsdelsförvaltningen i dagsläget;

Universellt förebyggande arbete

Demokratifrämjande arbete

- Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnperspektiv, genomsyrar alla verksamheter i stadsdelsförvaltningen.
- Arbete med jämställdhet och normkritik i förskolan
- Förskolans arbete med likabehandlingsplaner och värdegrund
- Föräldrastöd i form av föräldrarådgivare och föräldrastödskurser (ABC och Komet).
- Erbjuder feriearbete till ungdomar
- Arbetet som genomförs av förskolor, fritidsenheten, medborgarkontoret, fältassistenter, medborgarvårdar, ungdomsmottagning m.fl. för ökad delaktighet, inkludering och empowerment/egen kraft
- Fortsatt satsning på ungas organisering
- Fortsatt arbete för ökat valdeltagande
- Utnyttja preventionspotentialen i all linjeverksamhet så att riskfaktorer minskas och skyddsfaktorer stärks.
- Stärka invånarnas kontakt med lokala politiker

Selektivt förebyggande arbete

- Utbilda personal i relationsvåld och hedersrelaterat våld då det kan finnas kopplingar till våldsbejakande extremism

- Motverka inträde i extremistiska miljöer via att föra diskussioner om demokrati mm när extrema åsikter framförs.
- Stödja ungdomar att klara av grundskolan med fullständiga betyg via t ex Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst, PPSS.
- Gruppverksamhet med unga på fritidsgårdar eller av fältassistenter

Indikerat förebyggande arbete

Motverka inträde i extremistiska miljöer genom

- Individuellt stöd
- Stödja ungdomar att klara av grundskolan med fullständiga betyg via t ex Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst, PPSS.
- Anhörigstöd
- Ungdomsmottagning
- Vuxenenhetsens unga vuxen verksamhet
- Sociala insatsgruppen för unga vuxna

Det finns även material som verksamheterna kan använda inom detta område från nationella samordnaren kring våldsbejakande extremism

Metodmaterial och stöd

<http://www.samordnarenmotextremism.se/kunskap/metodmaterial-och-stod/>

Samtalskompassen

<http://www.samordnarenmotextremism.se/kunskap/samtalskompassen-2/>

Förhindrande arbete

En grund i stadsdelsnämnden är att demokratiska principer råder i nämndens verksamheter eller det nämnden finansierar.

Det förhindrande arbetet är de insatser och åtgärder som riktas mot personer eller grupper som håller på att hamna i, eller befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer.

Generellt förhinderande arbete

Uthyrning av lokaler från Skärholmens stadsdelsförvaltning

Förvaltningen behöver utreda hur de idag hanterar uthyrningen av lokaler. Det behöver även tas hänsyn till hur hanteringen/ upplåtelse av lokaler ska ske när föreningar och/eller enskilda med koppling till extrema miljöer finns. Förvaltningen bör be att få se det program som ska anordnas vid tveksamhet.

Föreningsbidrag/arrangörsstöd

Vid beviljande av föreningsbidrag skall förvaltningen försäkra sig om att föreningen ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer. I stadgarna ska det framgå att alla som instämmer i föreningens målsättningar äger rätt till medlemskap. Ingen diskriminering på grund av kön, religiösa, politiska, etniska eller sexuella skäl får förekomma i föreningens verksamhet. Ingen får nekas inträde i föreningen på grund av ovanstående skäl. Förvaltningen bör be att få se det program som ska anordnas. Denna rutin behöver klargöras och förmedlas till föreningar under 2017.

Situationell prevention

Klotter som observeras i området ska anmälas via tyck till appen eller felanmälan. Trafikkontoret har en 24 timmarsregel när det gäller skadegörelse med extremistiskt budskap. Det är även viktigt att alla anmäler skadegörelse och klotter när vi ser det i stadsdelsnämndsområdet.

Det finns möjlighet att via datorn göra felanmälan till synpunktsportalen:

<http://www.stockholm.se/TrafikStadsplanering/Felanmalan-och-synpunkter/>

Har du en mobiltelefon kan du ladda ner Stockholms stads tyck till app:

<http://www.stockholm.se/tycktillapp>

Individuellt förhinderande arbete

Insatser inom socialtjänsten

Socialtjänsten ansvarar för skydd och stöd och insatser enligt socialtjänstlagen. Socialtjänsten insatser kan i förekommande fall vara såväl öppna former som i form av placering utanför hemmet enligt socialtjänstlagen eller enligt lagen om vård av unga (LVU). Alla insatsen ska utgå från individuell bedömning. Särskilt hänsyn ska

tas till kunskap om individens aktivitet inom extremistiska organisationer och miljöer⁵.

Orostelefonen 020 100 200

Tillsammans med Rädda Barnen har den Nationella samordnaren en nationell Orostelefon som bemannas under vardagar av personal som är vana att lyssna och talar flera språk. Du kan ringa under dagtid mellan 09.00-12.00 och 13.00-16.00 och du ringer anonymt. Personalen är vana lyssnare och kan hjälpa dig med de frågor och undringar du har.

På Skärholmens stadsdelsförvaltning är mottagningsenheten kontaktperson till orostelefonen. Telefonnummer ska spridas i förvaltningens verksamheter och anslås i stadsdelsnämndområdet.

Avhopparverksamhet

I förvaltningen finns insatser baserade på individens behov för åldrarna 13-18 år. Sociala insatsgrupper för 18-29 år har inrättats och arbetssätt är under utveckling. Dessa riktar sig till flickor och pojkar, kvinnor och män, som behöver stöd för att lämna en kriminell livsstil. En förutsättning för att ge stöd till personer som fyllt 18 år är att de har en egen vilja till förändring. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna extremistiska miljöer, bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet.

Den stadsövergripande avhopparverksamheten är organiserad på enheten för hemlösa och riktar sig till avhoppare som har kontakt med polisens avhopparverksamhet. Verksamheten ska även hantera avhoppare från extremistmiljöer som har kontakt med polisens avhopparverksamhet, dvs det är det individuella skyddsbehovet som är avgörande.

Anhörigstöd

Om socialtjänsten får kunskap om anhöriga eller närstående till personer som är involverade i våldsbejakande extremism ska de informera om att stöd finns att få genom det anhörigstöd som finns inom förvaltningens verksamheter. Utbildningsinsatser ska genomföras under 2018.

⁵ PM 2017:139 RI(Dnr 155-1015/2017)

Uppmärksamma och anmäla försök till otillåten påverkan⁶ av politiker och tjänstemän

Detta arbete behöver stadsdelsförvaltningen arbeta mer med under 2018 med hjälp av personalavdelningen och säkerhetssamordnare.

Planerade insatser 2017

- Stadsdelsförvaltningens personal utbildas i jämställdhet, antirasism och HBTQ frågor. Ansvarig för detta är stadsdelsförvaltningens HR- avdelning
- Utbildning i våld i nära relation för stadsdelens personal sker under hösten 2017, eventuell koppling till våldsbejakande extremism tas upp⁷.
- Stadsdelsförvaltningen arbetar med att utveckla rutiner runt våldsbejakande extremism. En arbetsgrupp skapas runt detta under hösten 2017
- Orostelefonens telefonnummer ska spridas i förvaltningens verksamheter och anslås i stadsdelsnämndområdet
- Skapa tydligare rutiner runt föreningsstöd och uthyrning av förvaltningens lokaler
- Information och utbildningsinsats för chefer från förskola och socialtjänstens chefer med ansvar för utredning och insatser för barn och unga samt rektorer från lokala grundskolor, på samverkanskonferens i oktober
- Stadsdelsförvaltningen ser i dag över vilka samverkansforum som finns och kommer under 2017 att utveckla samverkan gällande barn och unga som inte är på individnivå.

Samverkan

Samverkansformer och nätverk inom stadens organisation ska stärkas för att vidareutveckla gemensamt kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt metodutveckling.

Samverkan kring fenomenet våldsbejakande extremism sker inom lokala brottsförebyggande rådet (kompetensutveckling, förekomst av tecken lokalt, mm).

Samverkan avseende våldsbejakande extremism bör infogas i den befintliga samverkan som finns idag kring barn och ungdomar mellan skola, socialtjänst, polis, fritid, fält och förskola.

⁶ Begreppet otillåten påverkan innefattar en rad olika handlingar som syftar till att påverka tjänstemän i deras myndighetsutövning. Otillåten påverkan är ett samlingsnamn för trakasserier, hot, våld och korruption. Motverka otillåten påverkan BRÅ 2009

⁷ PM 2017:139 RI(Dnr 155-1015/2017)

När det gäller oro kring enskilda individer sker samverkan enligt normala rutiner för orosanmälan till socialtjänsten.

Utöver detta har staden ett lokalt nätverk med den centrala samordnaren som sammankallande samt ett regionalt nätverk för Stockholms län.

Förvaltningen ser ett behov att utveckla samverkan kring vuxna personer på individnivå.

Utbildning

Personalen ska erbjudas att ta del av de utbildningsinsatser som ska tas fram på stadsövergripande nivå. Utbildningen kommer genomföras under oktober/november 2017.

Det behövs en bred medvetenhet om problematiken bland berörda medarbetare. Den centrala samordnaren ska ta fram en stadsövergripande utbildningsplan och utbildning ska erbjudas till anställda i syfte att utveckla kompetensen kring hur identifieringen av extremistiska miljöer och individer bäst görs och vilka insatser och åtgärder som är mest lämpliga att genomföra.

En utbildningsplan för staden ska tas fram och utbildningen ska genomföras i samverkan mellan stadsledningskontoret och förvaltningarna. Det behövs olika nivåer av utbildning där en grundläggande kompetenshöjning ska ske brett. Vissa funktioner behöver mer utbildning och detta ska säkerställas i utbildningsplanen. Stadsdelsförvaltningens ledningsgrupp tar fram aktuella personalgrupper för utbildningen samt försäkrar sig om att dessa utbildas.

Ett grundläggande informationsmaterial kring våldsbejakande extremism är under utarbetande av staden. Informationen ska läggas på intranätet för att tillgodose ett generellt behov av att öka anställdas kunskap kring området. En stadsövergripande plan för kompetenshöjande insatser till prioriterade verksamheter ska därefter beslutas.

Rutiner runt våldsbejakande extremism

Detta avsnitt beskriver det praktiska arbetet för att upptäcka och hantera radikaliseringspersoner som bor eller vistas i Skärholmen. Målgruppen för rutinen är stadsdelens chefer och medarbetare. Den gäller vid konkreta hot eller vid misstanke om

politisk, religiös eller annan organiserad extremism samt radikaliserings⁸.

Samordnare

Samordnare för arbetet mot våldsbejakande extremism är preventionssamordnaren. Dennes roll är att

- delta i möten med polisen för att ta fram en gemensam aktuell lägesbild
- vara kommunikationskanalen och direktkontakt in och ut från stadsdelsförvaltningen gentemot polisen och säkerhetspolisen
- säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom stadsdelen och eventuellt stadsledningskontoret
- tillsammans med avdelningschefer stödja/guida de verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete
- följa upp arbetet

Konkreta hot

- Konkreta hot ska omgående polisanmälas på 112.

Åtgärd vid olaga hot eller otillåten påverkan

- Konkreta hot ska polisanmälas omgående på 112, samt registreras i IA.

Åtgärd vid misstanke om att en person visar tecken på att radikaliseras

- Tecken på våldsbejakande extremism ska alltid rapporteras av den som sett tecken. Denna ska direkt kontakta sin närmsta chef. Den enskilde medarbetaren som får misstankar ska således inte själva göra en bedömning om vad som är radikalt och inte. Chefen kan diskutera/konsultera samordnaren.
- Är det en person under 18 år ska en orosanmälan till socialtjänsten upprättas omgående

⁸ Begreppet radikaliserings definieras som den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. De individer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer har nästan alltid genomgått en radikaliseringsprocess där det går att identifiera betydande likheter i radikaliseringsprocessen oavsett till vilken ideologi en person radikaliserats.”

Åtgärd vid misstänkt rekryteringsmaterial och klotter

- Skriv ned när, med datum och tidpunkt, samt plats för materialet
- Fota materialet eller ta hand om det
- Anmäl till tyck till-appen, synpunktsportalen via stockholm.se eller 08 651 00 00.
- Lämna även information till samordnaren så fort som möjligt
- Tipsa/anmäl till polisen på 114 14
- Polisen informerar vidare via sin egen underrättelseverksamhet och gör en egen utredning i dialog med säkerhetspolisen. Viss information ska sedan delges tillbaka (återkoppling) till samordnare som vidarebefordrar detta till berörd förvaltning/chef.
- Om Du vill veta mer om hur extremistiska symboler ser ut: <http://skola.expo.se/symbollexikon.html>

Åtgärd vid misstänkt rekryteringsverksamhet

- Dokumentera namn, (även om det bara är i förbigående) samt tid, plats, datum, vilka personer som närvarar samt vad de pratar om
- Gör en polisanmälan
- Polisen informerar vidare via sin egen underrättelseverksamhet och gör en egen utredning i dialog med säkerhetspolisen. Viss information ska sedan delges tillbaka (återkoppling) till samordnare som vidarebefordrar detta till berörd förvaltning/chef.
- Delge samordnaren informationen omgående.

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under målet om att Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar. En första uppföljning av vidtagna åtgärder görs i samband med årets verksamhetsberättelse. Uppföljning sker även löpande i olika forum, exempelvis inom ramen för samverkan med lokalpolisen. Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med verksamhetsplan (VP) 2018. I revideringen ska status på föregående års vidtagna åtgärder framgå.

Våldsbejakande extremism är ett prioriterat område inom samverkansöverenskommelsen med lokalpolisen och följs även upp inom överenskommelsen.

Bilagor

1. Matris över arbetet med våldsbejakande extremism i Skärholmens stadsdelsnämnd